

**NACIONALINIS MAISTO IR VETERINARIJOS RIZIKOS
VERTINIMO INSTITUTAS**

PAŠARŲ ĮMONIŲ RIZIKOS VERTINIMO KRITERIJŲ NUSTATYMAS

KAUNAS, 2009

TURINYS

Santrauka	3
Pašarų įmonių rizikos vertinimo teisinis reglamentavimas	4
Rizikos vertinimas	4
Europos Sąjungos valstybių patirtis atliekant pašarų įmonių rizikos vertinimą	4
Apibendrinimas	6
Lietuvos pašarų įmonių veterinarinės kontrolės duomenys	7
Pašarų įmonių rizikos vertinimas Lietuvoje	7
Išvados	8
Literatūra	10

Santrauka

Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas atliko pašarų ūkio subjektų, užsiimančių pašarų veikla (toliau – pašarų įmonės) rizikos vertinimą kriterijų, susijusių su veterinarinės kontrolės dažnumu, analize.

Pašarų įmonių vertinimo kriterijai: įmonių veiklos rūšys, gaminamos ir/ar tiekiamos produkcijos kiekis, gyvūninių žaliavų tiekimas (transportavimas), naudojimas pašarų gamybai ir šėrimui, savikontrolės sistemos įdiegimas, veterinarinių tikrinimų rezultatai.

Atlikus pašarų įmonių rizikos vertinimą, nustatomos rizikos kategorijos: aukšta, vidutinė, žema. Pagal šias kategorijas nustatomas pašarų įmonių veterinarinės kontrolės dažnumas.

Raktiniai žodžiai: pašarų įmonė, rizikos vertinimas, kontrolės dažnumas

Pašarų įmonių rizikos vertinimo teisinis reglamentavimas ES

Šiuo metu yra du pagrindiniai ES galiojantys reglamentai, kuriuose yra pabrėžiama pašarų įmonių rizikos vertinimo svarba dėl valstybinės kontrolės atlikimo:

2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr.178/2002 nustatantis maisto įstatymo bendruosius principus ir reikalavimus, įkuriantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras;

2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 882/2004 dėl valstybinės kontrolės, kuri atliekama siekiant užtikrinti, kad būtų įvertinama, ar laikomasi pašarus ir maistą reglamentuojančių teisės aktų, gyvūnų sveikatos ir gerovės taisyklių.

ES nepaprastosios padėties atvejams turi būti nustatytos atitinkamos priemonės, užtikrinančios, kad, kilus rimtam pavojui, žmonių bei gyvūnų sveikatai ar aplinkai, visiems maisto produktams ir pašarams būtų taikomos bendrosios priemonės, kurios leistų imtis efektyvių veiksmų ir išvengti dirbtinių skirtumų vertinant su maistu ar pašarais susijusios rizikos dydį.

ES teisės aktuose nurodoma, kad valstybinė kontrolė turėtų būti rengiama periodiškai, o jos dažnumas turėtų būti proporcingas rizikos laipsniui, atsižvelgiant į patikrinimų, kuriuos pašarų ir maisto verslo operatoriai atlieka pagal RVASVT principais pagrįstas kontrolės programas ar kokybės užtikrinimo programas, sudarytas laikantis pašarus ir maistą reglamentuojančiuose teisės aktuose bei gyvūnų sveikatos ir gyvūnų gerovės taisyklėse nustatytų reikalavimų, rezultatus.

Kadangi ES teisėje nėra paruošto vieningo dokumento, kuriame būtų aprašytas maisto ar pašarų įmonių veterinarinių tikrinimų dažnumas, todėl, kiekviena šalis turi nustatyti įmonių rizikos laipsnio pagrindu atitinkamų veiklų skirstymo į rizikos kategorijas prioritetus ir kriterijus, kad būtų paruoštos veiksmingos ir efektyvios kontrolės procedūros.

Rizikos vertinimas

Pašarų įmonių rizikos vertinimas yra tam tikra priemonė, kuria turi naudotis sprendimų priėmėjai. Ji apima ir visą susijusią informaciją, kad būtų suprasti susiję faktoriai, kurie gali neigiamai paveikti įmonės veiklas ir rezultatus bei teisingo apsisprendimo priėmimą, kokių veiksmų reikia imtis, kad būtų sumažinta rizika. Pavyzdžiui, pašarų veterinarinės kontrolės institucijos naudoja vertinimus, skirtus nustatyti įtaką visuomenės ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai. Kadangi rizika ir grėsmės kinta laiko ir erdvės atžvilgiu, svarbu, kad kontrolės institucija nuolat savo darbe vertintų riziką ir stebėtų esančių veiklų ir kontrolės priemonių efektyvumą.

Pašarų įmonių rizikos vertinimas atliekamas įvertinant kontrolės institucijų pasirinktus vertinimo kriterijus ir yra susijęs su įmonių rizikos kategorijomis (rizikos laipsniais). Įmonių rizikos kategorijos parodo įmonės rizikos laipsnį. Rizikos laipsnis nustatomas pagal kriterijus, kurie, paprastai, turi po kelis vertinimus. Papildomai, kriterijaus vertinimai gali turėti balus, kurie gali būti išreikšti skaičiais, procentais, žodžiais.

Dažniausiai įmonių rizikos įvertinimas yra atliekamas pusei ar vieneriems metams, tačiau tai nusprendžia veterinarinę kontrolę atliekanti institucija. Įmonės yra vertinamos užpildant tam skirtą klausimyną.

Išankstinis kiekvienos įmonės, kurioje turi būti atlikta veterinarinė kontrolė įvertinimas leidžia suteikti esamai padėčiai atitinkamą klasifikaciją pagal realią riziką, susijusią su įmonės veikla.

Tokiu būdu yra užtikrinamas ne tik valstybinės kontrolės efektyvumas, periodiškumas, optimalus turimų priemonių naudojimas, bet ir ekonomiškumas (inspektorių darbo išlaidos susijusios su tikrinimais).

Europos Sąjungos valstybių patirtis atliekant pašarų įmonių rizikos vertinimą

Danijos pašarų įmonių rizikos vertinimo kriterijai

Danijoje yra kelios institucijos, kurios atlieka pašarų įmonių kontrolę, t.y., atskiroms institucijoms yra deleguota pašarų įmonės specifinės veiklos kontrolė, pavyzdžiui, vaistinių pašarų gamybos kontrolę atlieka Danijos medicinos agentūra. Taip pat šalyje yra kompetentingos

institucijos, kurios sertifikuoja pašarų įmonių savikontrolės sistemas ir tikrina jų pritaikymą praktikoje.

Pagrindiniai pašarų įmonių rizikos vertinimo kriterijai: patvirtinimas ir/ar registravimas, gyvūninių žaliavų tvarkymas, nustatyti pažeidimai procentine išraiška, savikontrolės sistemos įdiegimo laipsnis, laboratorinių tyrimų duomenys (dėl salmonelių), inspektoriaus žinios apie ūkio subjektą, pašarų apyvarta (maža, vidutinė, didelė). Pagal atitinkamas duomenų bazes, tikrinimų, laboratorinių tyrimų duomenis, ūkio subjekto gaminamos produkcijos apyvartą, bei inspektoriaus darbo patirtį, kontroliuojanti institucija apskaičiuoja reliatyvųjį indeksą, kuris parodo įmonių tikrinimų dažnumą. Naujovė yra tai, kad šis indeksas gali būti perskaičiuojamas į valandas, kurios skirtos valstybinei kontrolei įmonėje atlikti. Įmonių rizikos vertinimas yra atliekamas kiekvienais metais.

Kiekvienais metais yra atliekami pašarų įmonių auditai. Auditus, kartu su pašarų įmonės audito grupe, atlieka apskrities ir rajono inspektoriai, pagrindiniai auditų kriterijai: RVA SVT/GGP, atsekamumo sistema, vidinė produktų kontrolė, sandėliavimas, transportavimas, tiekėjų ir naudotojų kontrolė, valymas. Auditų dažnumas – du kartai per metus gamybos įmonėse ir vienas kartas per metus ūkiuose, kuriems būtina RVA SVT sistema.

Jungtinės Karalystės pašarų įmonių vertinimo kriterijai

Jungtinėje Karalystėje pašarų įmonių kontrolę atlieka keletas institucijų. Įmonės suskirstytos į – aukštos rizikos kategorijos įmones, kurios tikrinamos ne mažiau, kaip vieną kartą metuose, vidutinės – kas du metus, žemos – kas penki metai. Pašarų įmonių rizikos vertinimo pagrindinis kriterijus - pašarų įmonės veikla, pastarasis turi savo vertinimus tokius, kaip: potenciali rizika, pavojinga veikla, teisės aktų sudėtingumas (teisės aktų reikalavimai), vartotojų skaičius, įmonės valdymas (ankstesni tikrinimai), tačiau paruošta nauja pašarų įmonių rizikos vertinimo sistema, kuri nuo ankstesnės skiriasi tuo, kad pastarojoje atsižvelgiama, ne tik į veiklos rūšį (gamintojas, tiekėjas, ...), bet ir į pašarų rūšį. Tačiau šioje sistemoje nėra tokio vertinimo kriterijaus, kaip savikontrolės sistema. Galima išskirti Šiaurės Airijos pašarų įmonių rizikos vertinimo modelį, kuriame išskirti tokie vertinimo kriterijai:

1. Potencialios rizikos:

- a) rizika žmonių ir/ar gyvūnų sveikatai ir/ar kitam verslui (kitiems gamintojams). Kalbama apie potencialiai kenksmingus žmonių/gyvūnų sveikatai rizikos faktorius ir pasekmes kitiems gamintojams, neatitikimą teisės aktų reikalavimams. Čia yra įtraukiamos įmonės veiklos su rizikingomis žaliavomis (pašarų priedai), gaminamos produkcijos rūšys (vaistiniai pašarai, premiksai), importuotojai, vežėjai, sandėliuotojai, gamintojai, kurie gamina visavertį pašarą fermoms ir pirminės gamybos ūkiai, kurie tik augina pasėlius ir ūkiai, kurie augina pasėlius ir naudoja juos gyvūnų šėrimui.
- b) gamintojų veikla (veiksmai), galinti tam tikru mastu sukelti pavojų, turėti įtakos kitam verslui (kitiems gamintojams); atsižvelgiama į įmonių veiklos rūšis, reikalaujančias nuolatinio stebėjimo ir kontrolės (veiklos rūšys yra suderinamos su gyvūnų ir pašarų teisės aktų reikalavimais). Čia įtraukiami gamintojai, gamintojai gaminantys savo reikmėms, pakuotojai, importuotojai, kurie dirba su ribotais medžiagų kiekiais.
- c) teisės aktų taikomų įmonei sudėtingumas ir galimybė suklysti įgyvendinant reikalavimus. Įtraukiami gamintojai, pakuotojai, tiekėjai. Žiūrima kaip lengvai atpažįstamas pavojus ir gamintojas jį gali pašalinti.
- d) rizika žmonėms ir gyvūnams; skaičius vartotojų/gyvūnų galimoje rizikoje jeigu gamintojas nesilaikytų teisės aktų.

2. Teisės aktų ir gerų praktikų reikalavimų laikymasis. Šis faktorius susijęs su tikrinimo metu nustatytais neatitikimais.

3. Savikontrolės sistemos patikimumas.

Austrijos pašarų įmonių vertinimo kriterijai

Pašarų įmonės vertinamos pagal veiklos rūšį, produkcijos apimtį, gaminamų tiekiamų ar naudojamų pašarų rūšis, ūkiuose laikomų gyvūnų rūšis. Gamintojų tikrinimai yra atliekami du – keturis kartus metuose, ūkių per metus patikrinama penki proc.

Belgijos pašarų įmonių vertinimo kriterijai

Vienas iš Belgijos pašarų kontrolės savitumu – nacionalinis reikalavimas, kad pašarų įmonės, gaminančios savo reikmėms ir naudojančios premiksus, yra autorizuojamos, nors pagal ES Reglamentą Nr.183/2005 reikia tik registracijos numerio. Belgijoje visoje pašarų judėjimo grandinėje yra įdiegta Geros gamybos praktika (OVOCOM), todėl be valstybinės kontrolės institucijų tikrinimų, pašarų įmonės tikrina ir jas sertifikavusios institucijos.

Valstybinė pašarų įmonių kontrolė yra atliekama pagal kriterijus: veiklos rūšį (nurodoma specifinė rizika būdinga veiklai), ankstesnių patikrinimų rezultatai, sertifikuotos savikontrolės sistemos įdiegimas. Tikrinimų dažnumas šalyje paskirstytas sekančiai: patvirtintos įmonės tikrinamos vieną kartą metuose, autorizuotos įmonės – vieną kartą per du metus, registruotos įmonės – vieną kartą per tris metus.

Suomijos pašarų įmonių vertinimo kriterijai

Suomijoje pašarų kontrolės programa yra peržiūrima kas pusę metų, pagrindiniai pašarų įmonių rizikos vertinimo kriterijai: gamybos apimtys, žuvų miltų naudojimas, patvirtinimas pagal reglamentus Nr.183/2005 ar Nr.1774/2002, vaistinio pašaro gamyba, laikotarpis nuo paskutinio tikrinimo, nauja paraiška dėl veiklos.

Airijos pašarų įmonių vertinimo kriterijai

Pagrindiniai kontrolės kriterijai – ankstesnių patikrinimų rezultatai, pavojus sveikatai ir aplinkai, įmonės veiklos rūšis, savikontrolės sistemos įdiegimas, ES koordinuojama kontrolė, informacija iš kitų šalių narių, nauji mokslo pasiekimai. Pašarų kontrolės programa peržiūrima kas tris mėnesius. Be pašarų įmonių valstybinės patikrinimų atliekami auditai dėl savikontrolės sistemos įgyvendinimo šioms veiklos rūšims: priedų gamintojai, premiksų gamintojai, kombinuotų pašarų gamintojai.

Olandijos pašarų įmonių vertinimo kriterijai

Olandijos pašarų sektoriuje yra įdiegta Geros gamybos praktikos sertifikavimo sistema (GMP plus), kuri apima visą pašarų judėjimo grandinę, visos pašarų įmonės yra sertifikuojamos. Didelis dėmesys yra skiriamas šios sistemos auditui, kurį atlieka su valstybine pašarų kontrole nesusijusios institucijos. Pagrindiniai valstybinės kontrolės kriterijai – teisės aktų reikalavimai, ankstesnių patikrinimų rezultatai, rizikos vertinimas (pašarų sektoriaus specifika, kritiniai kontrolės taškai, RASFF informacija, kitų institucijų informacija). Pašarų įmonės yra suskirstytos į mažos rizikos registruotas įmones, kurios tikrinamos vieną kartą metuose, patvirtintos įmonės – du kartus metuose ir gyvūninių produktų prekiautojai, sandėliuotojai, transportuotojai tikrinami tris kartus per metus.

Atskirai yra tikrinami vaistinių pašarų gamintojai.

Apibendrinimas

Kiekvienoje ES šalyje yra specifinė pašarų kontrolės sistema, kurioje tiesiogiai dalyvauja įvairios valstybinės kontrolės institucijos, privačios sertifikavimo tarnybos, agentūros arba institucijų padaliniai, kuriems yra deleguotos pašarų kontrolės funkcijos.

Analizuojant pašarų įmonių rizikos vertinimą, galima daryti išvadą, kad dažniausiai pasikartojantys kriterijai: pašarų įmonių patvirtinimas ir/ar registravimas, pašarų įmonių veiklos rūšis, tikrinimo metu nustatyti pažeidimai, laboratorinių tyrimų duomenys, gaminamos produkcijos apimtys, savikontrolės sistemų įdiegimas.

Išsiskiria tokie vertinimo kriterijai kaip naujausia mokslinė informacija. Šis kriterijus yra įdomus, tačiau ne visada gali būti tiesiogiai pritaikytas pašarų įmonės veiklai, taip pat, kai kuriose šalyse atskirais kriterijais yra laikomi RASFF pranešimai ar kitų institucijų informacija apie pašarų įmonę. Kalbant apie pastaruosius reikia paminėti, kad kalbama apie pažeidimus, taigi bet koku atveju įmonė bus tikrinama, o jeigu reikės atliekami papildomi tyrimai. Kartais yra rašomas patvirtinimo ir/ar registravimo kriterijus ir įmonės veiklos rūšys, tačiau šie kriterijai yra atitinkantys vienas kitą, tokiu atveju geriausia pasirinkti, labiausiai tinkantį kriterijų.

Įmonės yra suskirstytos pagal rizikos grupes – aukšta, vidutinė, žema arba tiesiog nurodomi tikrinimų kartai per metus. Pateiktoje medžiagoje aprašyti pašarų įmonių tikrinimo dažnumo kartai, nesusiję su tikrinimais, kuriuos atlieka privačios sertifikuojančios institucijos ar kitos valstybinės kontrolės institucijos, pavyzdžiui, vaistinių pašarų gamybos tikrinimas. Visos kontrolės institucijos, dalyvaujančios pašarų įmonių tikrinimuose turi tarpusavyje bendradarbiauti keičiantis tikrinimų informacija.

Lietuvos pašarų įmonių veterinarinės kontrolės duomenys

2006 m. buvo atlikti 1152 patikrinimai, kurių metu buvo patikrinti 782 ūkio subjektai. Iš patikrintų 782 ūkio subjektų, 56 % sudarė gyvūnų laikytojai, 39 % – tarpininkai, platintojai, mažmenininkai (toliau – tiekėjai), 4 % – pašarų gamintojai. 434 patikrinimų metu buvo nustatyti pažeidimai, kurių daugiausiai buvo registracijos numerį (Reg. Nr. 183/2005) turinčiose pašarų įmonėse (įskaitant ūkius) – 332. 2007 m. Iš patikrintų 776 ūkio subjektų, 51.3 % sudarė gyvūnų laikytojai, 42.9 % – tarpininkai, platintojai, mažmenininkai (toliau – tiekėjai), 5.6 % – pašarų gamintojai. Iš viso buvo atliktas 1131 patikrinimas, 776 ūkio subjektuose nustatyta 421 pažeidimas. Daugiausia pažeidimų – 238 nustatyta tikrinant tarpininkus, platintojus, mažmenininkus, mažiausiai – kombinuotųjų pašarų gamintojus. 2008 m. buvo atlikti 1665 patikrinimai, 374 patikrinimų metu buvo nustatyti pažeidimai. Iš pateiktų duomenų matome, kad pažeidimai nustatomi tiek RVA SVT sistemą įsidedusiose pašarų įmonėse, tiek kitą savikontrolės sistemą įsidedusiose pašarų įmonėse. Todėl, vienas iš pašarų įmonės rizikos vertinimo kriterijų turi būti savikontrolės sistemos įdiegimas ir jos veiksmingumas bei įmonių auditavimas.

Pašarų įmonių rizikos vertinimas Lietuvoje

Lietuvoje už valstybinę veterinarinę pašarų kontrolę yra atsakinga Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, kuri atlieka tikrinimus patvirtintų ir/ar registruotų pašarų įmonių, vaistinių pašarų gaminančių įmonių, gyvūnines pašarines žaliavas naudojančių pašarų įmonių.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba yra paruošusi pašarų tvarkymo subjektų rizikos įvertinimo procedūrą. Šiame dokumente nurodyti keturi kriterijai: pašarų tvarkymo subjekto vykdoma veikla, pašarų tvarkymo subjekto valstybinės veterinarinės kontrolės duomenys, gauti skundai dėl pašarų tvarkymo subjekto vykdomos veiklos ar/ir RASFF pranešimai dėl pagamintų/pateiktų į rinką pašarų ir rizikos veiksnių analizės ir svarbiųjų valdymo taškų sistemos principais pagrįstos savikontrolės būklė.

Ūkio subjektai norintys užsiimti ar užsiimantys pašarų veikla Lietuvoje turi būti įtraukti į Lietuvos Respublikos pašarų ūkio subjektų registrą. Aktuali problema - LR pašarų ūkio subjektų registre nurodomos pašarų įmonių veiklos, kurių realiai pašarų įmonės nevykdo, pavyzdžiui, ūkis, gaminantis kombinuotuosius pašarus ir laikantis gyvulius, kuriam reikalingas registracijos numeris dar turi ir patvirtinimo numerį dėl pašarų priedų tiekimo į rinką. Tokiu atveju įmonei gali būti priskirta ne ta rizikos kategorija. Kad registre pateikta informacija atitiktų realią situaciją ir būtų efektyviai panaudota valstybinės kontrolės vykdyme, VSGT ir VMVT turi dažniau užtikrinti nuolatinį, veiksmingą bendradarbiavimą.

Pašarų tvarkymo subjektų rizikos vertinimo dokumente akcentuojama RVASVT kokybės užtikrinimo sistema, kuri yra būtina patvirtintiems ūkio subjektams, tačiau nereikėtų pamiršti, kad įmonės, o ypač registruotos ne tik gali, bet ir turi būti įsidedusios kitas kokybės valdymo sistemas, pavyzdžiui Gerą praktiką, todėl reikėtų jas visas vertinti, kadangi veiklos rizikos laipsnis tiesiogiai susijęs su vidinės kontrolės sistemos įvertinimu. Kuo veiksmingesnė vidinės kontrolės sistema, tuo mažesnis veiklos rizikos laipsnis.

Į vertinimo kriterijus neturėtų būti įtraukiamas skundų skaičius, kadangi skundas gali būti iš konkurencinių paskatų ar nereikšmingas, o jeigu skundas ir pasitvirtintų tai turėtų būti žiūrima į nustatytų pažeidimų pobūdį, o ne skundų skaičių. Taip pat nebūtina peržiūrėti ūkio subjektui priskirtos rizikos kategorijos, jeigu buvo RASFF pranešimas susijęs su ūkio subjektu, nes tokiu atveju vis tiek kontroliuojanti institucija atliks neplaninį patikrinimą ir taikys atitinkamas priemones (papildomas tikrinimas susijęs su RASFF nurodytu pažeidimu). RASFF pranešimai galėtų būti ne kriterijus, o vienas iš kriterijaus vertinimo punktų.

Reikia pažymėti, kad rekomenduojamas valstybinės veterinarinės pašarų kontrolės pašarų tvarkymo subjektuose dažnumas negali kelti abejonių, t.y., jis negali būti apibrėžiamas *n ar n* kartų per metus. Tačiau kontroliuojanti institucija turi teisę atlikti ir papildomus tikrinimus.

Išvados

1. Pagal pašarų įmonių rizikos vertinimą, rekomenduojama pašarų įmonės suskirstyti į aukštos, vidutinės ir žemos rizikos kategorijas ar grupes.

Aukštos rizikos kategorijai priskiriamos pašarų įmonės, kurių naudojamos žaliavos ir/ar gaminama produkcija, gamybos būdas, gali turėti didelę, neigiamą įtaką žmonių ir/ar gyvūnų sveikatai bei neigiamą poveikį aplinkai.

Vidutinės rizikos kategorijai priskiriamos pašarų įmonės, kurių naudojamos žaliavos ir/ar gaminama produkcija ir/ar gamybos būdas gali turėti reikšmingos neigiamos įtakos gyvūnų ir žmonių sveikatai bei aplinkai.

Žemos rizikos kategorijai priskiriamos pašarų įmonės, kurių naudojamos žaliavos ir/ar gaminama produkcija ir/ar gamybos būdas gali turėti mažą (žemą) neigiamą įtaką žmonių ir/ar gyvūnų sveikatai bei aplinkai.

2. Rekomenduojami vertinimo kriterijai:

1. Veiklos rūšis
2. Gaminamos ir/ar tiekiamos produkcijos kiekis
3. Gyvūninių žaliavų tiekimas (įskaitant transportavimą), naudojimas pašarų gamybai ir šėrimui
4. Savikontrolės sistemos įdiegimas
5. Veterinarinių tikrinimų rezultatai

2.1. Rekomenduojami aukštos rizikos kategorijos pašarų įmonės vertinimo kriterijai ir vertinimas

1. Veiklos rūšis:

- pašarų priedų gamyba ir tiekimas rinkai,
- premiksų gamyba ir tiekimas rinkai,
- pašarų gamyboje naudojami pašarų priedai,
- pašarų gamyboje naudojami premiksai,
- pašarų priedų, premiksų, pašarų, pašarinių žaliavų (įskaitant gyvūnines) importas,
- pašarų priedų, premiksų, pašarų, eksportas,
- pašarinių žaliavų gamyba iš šalutinių maisto pramonės ir/ar techninės pramonės produktų gamybos, įskaitant transportavimą, sandėliavimą,
- vaistinių pašarų gamyba tiekimui.

2. Gaminamos ir/ar tiekiamos produkcijos kiekis:

- gamina ir/ar tiekia daugiau 50 000 t pašarų per metus

3. Gyvūninių žaliavų naudojimas:

- gamina pašarus atrajotojams ir kitiems produkcijos gyvūnams,
- gamina pašarus produkcijos gyvūnams, gyvūnams augintiniams ir/ar kailiniams žvėreliams,
- naudoja šėrimui ir/ar sandėliuoja pašarus su gyvūninėmis žaliavomis ir laiko atrajotojus,
- gyvūninių žaliavų tiekimas.

4. Savikontrolės sistemos įdiegimas:

- būtina RVA SVT kokybės užtikrinimo sistema

5. Veterinarinių tikrinimų rezultatai:

- per paskutinius 12 mėn. buvo nustatyta pažeidimų dėl kurių taikytos administracinio poveikio priemonės ir/ar:

- buvo sustabdyta pašarų įmonės veikla, tiekimas rinkai,
- buvo sustabdyta vienos iš pašarų rūšies gamyba ir/ar tiekimas rinkai,
- uždrausta naudoti pašarus ar pašarines žaliavas gyvūnų šėrimui.

2.2. Rekomenduojami vidutinės rizikos kategorijos pašarų įmonės vertinimo kriterijai ir vertinimas

1. Veiklos rūšis

- gamina ir/ar tiekia rinkai pašarus be pašarų priedų,
 - pašarų priedų, premiksų transportavimas, sandėliavimas,
 - prekyba pašarų priedais, premiksais,
 - vaistinių pašarų gamyba savo reikmėms.
2. Gaminamos ir/ar tiekiamos produkcijos kiekis:
- gamina ir/ar tiekia nuo 20 000 t iki 50 000 t pašarų per metus,
3. Gyvūninių žaliavų naudojimas
- gamina pašarus su gyvūninėmis žaliavomis produkcijos gyvūnams, išskyrus atrajotojus,
 - įsiveža gyvūnines pašarines žaliavas ir/ar kitas žaliavas, turinčias daug baltymų iš ES.
4. Savikontrolės sistemos įdiegimas:
- įdiegta savikontrolės sistema (gera praktika),
5. Veterinarinių tikrinimų rezultatai:
- paskutiniųjų dviejų veterinarinių patikrinimų metu nustatyti pažeidimai, bet nebuvo taikytos aukštos rizikos kategorijoje nurodytos priemonės.

2.3. Rekomenduojami žemos rizikos kategorijos pašarų įmonės vertinimo kriterijai ir vertinimas

1. Veiklos rūšis:
- pašarų gamyba savo reikmėms be pašarų priedų ir premiksų,
 - pirminė pašarų gamyba, įskaitant ūkius, kurie augina ir šeria gyvūnus,
 - vykdoma veikla, nenurodyta aukštoje ir vidutinėje rizikos kategorijoje.
2. Gaminamos ir/ar tiekiamos produkcijos kiekis:
- gamina ir/ar tiekia iki 20 000 t pašarų per metus,
3. Gyvūninių žaliavų naudojimas
- gamina pašarus gyvūnams augintiniams ir kailiniams žvėreliams,
 - naudoja gyvūnų šėrimui ir/ar sandėliuoja ir/ar transportuoja pašarus su gyvūninėmis žaliavomis, nelaiko atrajotojų.
4. Savikontrolės sistemos įdiegimas:
- įdiegta savikontrolės sistema (gera praktika),
5. Veterinarinių tikrinimų rezultatai:
- paskutiniųjų dviejų veterinarinių patikrinimų metu nenustatyta pažeidimų arba nustatyti greitai pašalinami pažeidimai, neturintys įtakos pašarų saugai ir kokybei.
3. Kriterijai gali turėti po tam tikrą taškų ar balų skaičių, be to gali būti išreiškiami žodžiais (aukšta, vidutinė, žema) bei gali būti pritaikomi įvairūs apsaugos koeficientai, kuriuos pridėjus ar atėmus iš vertinimo skaičiaus taip pat yra daromas poveikis rizikos kategorijai.
4. Rekomenduojamas pašarų įmonių tikrinimų dažnumas:
- aukštos rizikos kategorijos įmonės ne mažiau du kartai per 12 mėn.,
vidutinės rizikos kategorijos įmonės ne mažiau vienas kartas per 12 mėn.,
žemos rizikos kategorijos įmonės ne mažiau vienas kartas per 36 mėn.
5. Kuo aukštesnė įmonės rizikos kategorija, tuo yra didesnė kontrolės procedūrų svarba. Tačiau, būtina žinoti, kad ne tik pačios įmonės, bet ir kontrolės institucijų sukurtų, įdiegtų ir veikiančių kontrolės procedūrų kiekis turi būti adekvatus veiklos rizikai (galimo pavojaus dydžiui) ir pasireiškimo tikimybei.

Literatūra

- ❖ „Nordic Baltic“ seminarų medžiaga Italijos-Lietuvos Dvynių projekto LT/2004/AG/02 „Maisto saugumas (II etapas). Oficiali veterinarinių vaistų, pašarų kontrolė“ medžiaga.
- ❖ 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maisto įstatymo bendruosius principus ir reikalavimus, įkuriantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras.
- ❖ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 882/2004 dėl valstybinės kontrolės, kuri atliekama siekiant užtikrinti, kad būtų įvertinama, ar laikomasi pašarus ir maistą reglamentuojančių teisės aktų, gyvūnų sveikatos ir gerovės taisyklių.
- ❖ Business service industry. Categorising risks. Prieiga per internetą: http://findarticles.com/p/articles/mi_qa5332/is_9_48/ai_n28863870/?tag=rbxcra.2.a.11
- ❖ Country profile of Austria, On food and feed safety, animal health, animal welfare and plant health.
- ❖ Country profile of Belgium, On food and feed safety, animal health, animal welfare and plant health.
- ❖ Country profile of Denmark, On food and feed safety, animal health, animal welfare and plant health.
- ❖ Country profile of Finland, On food and feed safety, animal health, animal welfare and plant health.
- ❖ Country profile of Ireland, On food and feed safety, animal health, animal welfare and plant health.
- ❖ Country profile of Netherlands, On food and feed safety, animal health, animal welfare and plant health.
- ❖ Country profile of the United Kingdom, On food and feed safety, animal health, animal welfare and plant health.
- ❖ Finnish food safety authority. Prieiga per internetą: <http://www.evira.fi/portal/en/>
- ❖ Food Safety authority of Ireland. Code practice No. 1. For the health service executive on the Risk categorisation of food businesses. Prieiga per internetą: <http://www.fsai.ie/assets/0/86/204/0480c537-c066-4a43-91ac-336b8a584a2e.pdf>
- ❖ General inspection service. Prieiga per internetą: www.aid.nl
- ❖ Ministry of food, agriculture and fisheries. The Danish plant directorate. Prieiga per internetą: <http://www.pdir.fvm.dk/Default.aspx?id=7335>
- ❖ What is AGES? Prieiga per internetą: <http://www.ages.at/ages/ueber-uns/english-what-is-ages/>